МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра культурології та музеєзнавства

Силабус
навчальної дисципліни

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В12 Культурологія та музеєзнавство

Освітньо-професійна програма – Музеєфікація історико-культурної спадщини

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Інформація про викладача	**ПІБ**	Шандра Ірина Олександрівна Доктор історичних наук, професор, професор кафедри культурології та музеєзнавства
	Контактний телефон та e-mail викладача	(057) 731-13-88 iryna_shandra@xdak.ukr.education
	Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/ksk/km/shandra.html
	Інформація про консультації	Онлайн-консультації – *час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача*
Статус дисципліни		Обов'язкова
Формат курсу		Денна форма навчання, 1 курс, 1-й семестр
Логіка вивчення курсу		**Пререквізити:** базові знання з дисципліни «Історія України»,, «Педагогіка та психологія вищої школи». **Постреквізити:** дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Теорія та практика музеєфікації», «Педагогічна практика», «Магістерський семіран».
Мова навчання		Українська

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Методика викладання спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти» належить до обов'язкових складників циклу професійної підготовки. Вона покликана допомогти здобувачу освіти досягнути навичок викладацької роботи; вона є завершенням вивчення цілої низки теоретичних курсів, передбачає розвиток проективно-рефлексивних здатностей магістрантів, сприяє формуванню професійної компетентності, що проявляється в готовності створювати моделі занять з професійних дисциплін, аналізувати їх у відповідності до психолого-педагогічних і науково-методичних вимог.

МЕТА КУРСУ

Метою дисципліни є вивчення основ педагогічної діяльності, особливостей викладання професійних дисциплін.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	150 год.
	кількість кредитів: 5 ECTS
	загальна кількість годин: 150 год.
	аудиторних: 50 год.
	самостійної робот: 100 год.
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Вільні електронні ресурси. Moodle.
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	**Форми:** навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи **Види:** лекції / семінарські заняття **Методи:** - пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів), - репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі),

	- метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція), - частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз історичних джерел на семінарському занятті). Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод: – підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї), – пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни.
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та підсумкового тесту, вони мають на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи. Оцінювання активності здобувача здійснюється за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається; 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою; 4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
Підсумковий контроль	Екзамен. Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзаменаційного тестування, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.
Політика курсу*	Умовами опанування ОК «Методика викладання спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти» є: ▪ систематичне виконання усіх поставлених завдань; ▪ дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ▪ дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; ▪ «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html; ▪ запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – «Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf ▪ невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf ▪ визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК»* https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf
Інтегральна компетентність	ПРН6 ОПП "Музеєфікація історико-культурної спадщини"

	(https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 7.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1, ЗК2, ЗК6 ОПП "Музеєфікація історико-культурної спадщини" (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 6.
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	ФК4 ОПП "Музеєфікація історико-культурної спадщини" (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 6-7.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Методика викладання у вищій школі в структурі педагогічних наук. Її предмет і завдання.
Тема 2. Сучасна вища школа в освітній системі України
Тема 3. Теоретичні засади навчально-виховного процесу у вищій школі
Тема 4. Зміст, планування та організація освітнього процесу у вищій школі
Тема 5. Форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі
Тема 6. Підготовка до лекції та її проведення
Тема 7. Технологія і техніка організації та проведення семінарів
Тема 8. Технологія і техніка організації та проведення практичних занять
Тема 9. Технологія і техніка організації та проведення дослідницьких технік
Тема 10. Технологія і техніка організації та проведення індивідуальних занять
Тема 11. Технологія і техніка організації та проведення консультацій
Тема 12. Технологія і техніка організації та проведення колоквіумів
Тема 13. Організація індивідуальної позааудиторної роботи студентів
Тема 14. Організація самостійної позааудиторної роботи студентів
Тема 15. Система аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	4	8
2.	ЛЕКЦІЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ТЕХНОЛОГІЯ І ТЕХНІКА ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ	4	8
3.	МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	2	4
4.	МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У ВНЗ	4	8
5.	МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ Й ІНДИВІДУАЛЬНОЇ	2	4
6.	РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВНЗ	2	4
7.	МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО І ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ	2	4
	Разом	20	40

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми (на вибір)	Кількість годин	Кількість балів
1.	Зміст і структура освітньої технології	8	10 (за одну обрану з переліку)
2.	Основні етапи розвитку освітньої технології.	6	
3.	Технологія і методика навчання.	8	

4.	Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз.	6	
5.	Дидактичні можливості нових інформаційних технологій.	8	
6.	Критерії ефективності технологій навчання.	6	
7.	Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання.	6	
8.	Групова робота студентів.	6	
9.	Групові тренінги.	8	
10.	«Мозкова атака».	6	
11.	Інноваційні педагогічні технології активізації навчального процесу.	8	
12.	Методи активізації навчального процесу.	6	
13.	Форми активізації навчального процесу.	6	
14.	Організація проблемного навчання.	6	
15.	Дистанційна система освіти.	6	
	Разом	120	10

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	***Види робіт***	***Кількість видів робіт***	***Max балів за 1 вид роботи***	***Максимальна кількість балів***
	Семінарські заняття	10	4	40
	Самостійна робота	1	10	10
	Поточне тестування	1	10	10
	Підсумковий контроль (іспит)	1	40	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Види робіт	***Критерії оцінювання***	***Бали***
Семінарське завдання	Чітко визначені тема, мета, логічна структура; актуальність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.	4
	Формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.	2
	Матеріали не представлено	0
Самостійна робота	Завдання виконано повністю, відповідає темі, має логічну структуру, методично коректне, оформлено охайно	10
	Завдання частково виконане або має методичні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано	5
	Завдання не виконано або не відповідає темі й вимогам	0
Неформальна освіта*	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / конференції / воркшопі (з тематики курсу)	до 3
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 3 год.) зі змістом, дотичним до курсу	до 4
	Конференція / круглий стіл (участь у події в якості слухача)	до 2
	Публікація тез / статей у фаховому середовищі (підготовка доповіді)	до 5

**У межах дисципліни передбачається можливість нарахування додаткових балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов'язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 5. Здобувач має надати документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, письмовий звіт-рефлексія тощо).*

***Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.*

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

															Тестування (поточне)	Іспит (тест)	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	11	12	13	14	15			
4	2	4	2	2	4	4	4	4	2	4	4	2	4	4	10	40	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Мірошніченко В. І., Гончаренко О. А., Тушко К. Ю. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021.
2. Теорія і методика викладання в сучасній вищій школі / Галина Євсєєва, Галина Лисенко. Дніпро: ПДАБА, 2020.
3. Руденко, М. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник для аспірантів та здобувачів вищ. освіти / М. В. Руденко, Ю. С. Красильник, Г. Л. Корчова ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. - Київ : КНУБА, 2022.
4. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. до практичних занять для здобувачів вищої освіти / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Науменко. Х. : НФаУ, 2021.
5. Кірдан О. Л., Пенькова О. Г. Методика викладання у вищій школі – фундаментальний складник підготовки доктора філософії // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2020, № 71, Т. 2, с. 96-100.
6. Локшина, О. (2025). Концептуальні орієнтири європейської інтеграції в аспекті освіти і навчання // Український Педагогічний журнал, (4), 13–24.
7. Шандра І.О. Школа гірничих десятників імені В. О. Вагнера як приклад успішно реалізованої освітньої ініціативи // Історичні і політологічні дослідження. 2019. № 2(65). С.39-48.
8. Шандра І. Забуті складники професійної освіти: духовні дисципліни у програмі підготовки гірників (друга половина XIX – початок XX ст.) // Історичні і політологічні дослідження (Доповіді на II міжнародній науково-практичній конференції «Трансформації історичної памяті», 22-23 жовтня 2020 р., м. Вінниця). 2020. № 2(67). С. 110-115.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти».

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Силабус затверджено на засіданні кафедри культурології та музеєзнавства Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.